

Otessa Moshfegh

MINU
PUHKAMISE
JA
LÕÕGASTUMISE
AASTA

Inglise keelest tõlkinud Johanna Taiger

Originaali tiitel:
Ottessa Moshfegh
„My year of rest and relaxation“
Penguin Books, 2019

Tekst © Ottessa Moshfegh, 2019
Kõik õigused kaitstud.

„The Wolf That Lives in Lindsey“, sõnad ja muusika Joni Mitchell
© 1979 Crazy Crow Music. Trükis kasutamise õigus © Sony / ATV Music
Publishing; © Alfred Music
Kõik õigused kaitsitud. Kasutatud Alfred Publishing, LLC loal.

Eestikeelne tõlge © Johanna Taiger ja kirjastus Tänapäev, 2021
Toimetanud Ivi Vinkler
Kujundanud Virge Ilves

Kaanepilt: Jacques-Louis David, „Noor naine valges“
© Artokoloro / Alamy Stock Photo

Raamatu ilmumist on toetanud Eesti Kultuurkapital.

ISBN 978-9916-17-014-4

Trükitud AS Pakett trükikojas

www.tnp.ee

Luke'ile.
Minu ühele ja ainsale.

*If you're smart or rich or lucky
Maybe you'll beat the laws of man
But the inner laws of spirit
And the outer laws of nature
No man can
No, no man can...*

„The Wolf That Lives in Lindsey“,
Joni Mitchell

ÜKS

M illal iganes ma ärkasin, olgu siis päeval või öösel, oli mul kombeks lohistada ennast läbi kortermaja heleda marmorpõrandaga fuajee, minna kvartali jagu edasi ja keerata ümber nurga, kus asus väike pood, mis oli alati avatud. Ostsin tavaliselt kaks suurt kohvi, lisades mõlemasse koort ja kuus suhkrutükki, ning kummutasin esimese kõrist alla juba liftis, tagasiteel korterisse, aga teist rüüpasin aeglaselt, samal ajal kui filme vaatasin ja loomakujulisi küpsiseid sõin ja trazodooni ja zolpideemi ja pentobarbitaali võtsin, kuni uuesti uinusin. Kaotasin sedasi ajataju. Möödusid päevad. Nädalad. Paar kuud. Kui meelde tuli, tellisin kulleriga süüa üle tee asuvast Tai restoranist, või tuunikalasalatit Esimesel avenüül asuvast söögikohast. Ärgates leidsin mobiilist kõneposti sõnumeid salongidest või spaadest, kes soovisid täpsustada teenuseid, mida ma magades olin kokku leppinud. Helistasin alati tagasi, et need tühistada, mida ma jälestin, sest mulle ei meeldinud inimestega rääkida.

Selle eluetapi alguses oli mul tellitud pesupesemise teenus kord nädalas, pesule tuldi järele ja see toodi hiljem tagasi. Kuulmine, kuidas katki rebitud plastkotid elutoa akendest sisse puhuva tuule käes krabisesid, mõjus lohutavalt. Mulle meeldis diivanil uneledes ninna tungiv värskelt pestud pesu lõhn. Aga ühel hetkel muutus mustade riiete kokku korjamine ja pesukotti toppimine liialt tülikaks. Ja mu enda pesumasina ja kuivati hääled segasid und. Niisiis viskasin mustad aluspüksid lihtsalt minema. Kõik need vanad alukad meenutasid mulle niikuinii Trevorit. Mõnda aega saabus mulle veel postipakke Victoria's Secreti maitsetu aluspesuga – volangidega fuksiakarva ja laimirohelisi stringe ning seksikaid öösärke, igaüks oma läbipaistvas plastkotikeses. Toppisin need kotikesed kappi ega pannudki aluspesu selga. Aeg-ajalt saabus mõni pakk Barneysist või Saksist meeste pidžaamide ja teiste asjadega, mille tellimist ma ei mäletanud – kašmiirsokid, kirjadega T-särgid, disainerteksased.

Käisin duši all kõige rohkem kord nädalas. Lõpetasin kitkumise, blondeerimise, vahatamise, juuste kammimise. Ei mingit kehakreemi ega koorijat. Ei mingit raseerimist. Käisin korterist väljas harva. Kõik arved olid püsikorraldusega. Olin oma korteri ja osariigi põhjaosas asuva surnud vanematele kuulunud vana maja eest juba aasta jagu kinnisvaramakse ette maksnud. Tolles majas elavate rentnike üüriraha ilmus iga kuu otse minu pangakontole. Sain töötubiraha, selleks tuli vaid kord nädalas automaatvastajale helistada ja valida „1“, mis tähendas „jah“, kui robot küsis, kas ma olin vahepeal teinud ponnistusi töö leidmiseks. Sellest piisas, et katta kõigi retseptiravimite omaosalus ja tasuda selle eest, mida nurgapoest ostsin. Pealegi olid

mul investeringud. Mu surnud isa finantsnõustaja hoidis kõigel silma peal ja saatis mulle kord kvartalis ülevaateid, mida ma kunagi ei lugenud. Mul oli säästukontol samuti korralik summa – piisavalt, et paar aastat muretult elada, kui ma midagi erakordset ette ei võta. Kõigele lisaks oli mu Visa krediitkaardil kõrge limiit. Raha pärast ma ei muretsenud.

Tegin oma „hibernatsiooniga“ jõudumööda algust 2000. aasta juuni keskpaigas. Olin kahekümne kuue aastane. Vaatasin läbi katkise ribakardina, kuidas suvi suri ning sügis muutus külmaks ja halliks. Mu lihased kärbusid. Linad voodil kolletusid, kuigi jäin tavaliselt magama televiisori ees diivanil, mis oli ostetud peenest mööblikauplusest ja mille sinise-valgetriibuline kere oli lohku vajunud ning kaetud kohvi- ja higiplekkidega.

Ma ei teinud ärkvelolekutundidel eriti midagi peale filmide vaatamise. Ma ei suutnud tavalisi saateid vaadata. Eriti alguses mõjus televisioon mulle liiga ärritavalt, hakkasin kompulsiivselt puldiga klõpsima, kõige peale ohatas ja ennast närvi ajades. Ma ei tulnud sellega toime. Ainsad uudised, mida lugeda suutsin, olid nurgapoes müüdavate kohalike päevalehtede sensatsioonilised pealkirjad. Heitsin kohvi eest makstes neile kiire pilgu. Bush *versus* Gore presidendiks. Keegi oluline inimene suri, laps rööviti, senaator riisus raha, kuulus sportlane pettis oma rasedat naist. New Yorgis käis kirev elu – nagu alati –, aga mind see ei mõjutanud. Selles seisneski une ilu – reaalsus murtis ennast lahti ja esines mu peas sama põgusalt kui mõni film või unenägu. Lihtne oli eirata asju, mis mind ei puudutanud. Metrotöötajad streikisid. Orkaan tuli ja läks. See polnud oluline. Tulnukad oleksid võinud Maale tungida, rändrohutirtsude parv oleks võinud kõik paljaks süüa ja ma oleksin selle teatavaks võtnud, aga poleks muretsenud.

Kui mul oli tablette juurde vaja, võtsin ette teekonna kolme kvartali kaugusele apteeki. See oli alati kadalipp. Esimesel avenüül kõndimine pani mind nagu krimpsutama. Ma olin nagu vastsündinu – õhk tegi haiget, valgus tegi haiget, maailma juurde kuuluvad detailid tundusid kriiskavad ja vaenulikud. Alkoholile toetusin ainult neil päevadel, kui oli vaja see rännak ette võtta – pits viina, seejärel astusin tänavale, möödudes kõigist nendest väikestest bistroodest ja kohvikutest ja poodidest, mida olin külastanud siis, kui veel väljas käisin, kui teesklesin, et elan. Muudel juhtudel üritasin püsida oma korterist kvartali raadiuses.

Nurgapoes töötavad mehed olid kõik noored egiptlased. Peale mu psühhiaatri dr Tuttle'i, mu sõbranna Reva ja kortermaja uksehoidjate olid need egiptlased ainsad inimesed, kellega ma regulaarselt kohtusin. Nad olid üsna nägusad, mõni rohkem kui teine. Neil olid tugevad lõuad ja mehised otsaesised, paksud tumedad kulmud. Ja kõik nägid välja, nagu oleks nad silmalainerit kasutanud. Neid oli umbes pool tosinat – eeldatavasti vennad või sugulased. Nende riietumisstiil aga hoidis mind eemal. Nad kandsid jalgpallisärke ja nahkjakke ja ristidega kuldkette ja lasid raadiost hitte. Neil polnud absoluutselt huumorimeelt. Kui ma alles naabruskonda kolisin, flirtisid nad minuga isegi häirivalt palju. Aga siis, kui hakkasin rähmaste silmade ja mustade suunurkadega igasugu kahtlastel aegadel poodi sisse vaaruma, loobusid nad minu tähelepanu püüdmisest.

„Sul on midagi,“ ütles mees leti taga ühel hommikul, osutades pikkade pruunide sõrmedega oma lõuale. Ma lihtsalt rehmasin käega. Avastasin hiljem, et mul oli nagu kuivanud hambapastaga koos.

Pärast paari kuud räpakas ja pooleldi magavas olekus poekülastusi, hakkasid egiptlased mind bossiks kutsuma ja võtsid innukalt vastu minu viiskümmend senti, kui neilt üht sigaretti küsisin, mida tuli tihti ette. Ma oleksin võinud ükskõik kust kohvi osta, aga nurgapood meeldis mulle. See oli lähedal ja kohv oli järjekindlalt halb ja ma ei pidanud rinda pistma kellegagi, kes tahtis tellida saiakest või vahuta latet. Ei mingeid tatiste ninadega lapsi ega rootslastest lapsehoidjaid. Ei mingeid steriilse väljanägemisega professionaale ega kohtingul paarikesi. Nurgapoe kohv oli töölisklassi kohv – see oli kohv, mida jõid uksehoidjad ja kullerid ja remondimehed ja nõudepesijad ja koristajad. Sealne õhk oli küllastunud odavate koristuskemikaalide ja niiskuse lõhnast. Uduse klaasiga sügavkülmik, mis oli täis jäätist ja mahlapulki ja jääkuubikuid, ei vedanud mind kunagi alt. Läbipaistvast pleksiklaasist sahtlid leti kohal olid täidetud nätsu ja kommidega. Kõik oli alati sama: kenasti ritta seatud sigaretid, kiirlotopiletite rullid, kahtteist erinevat sorti pudelivesi, õlu, sai, liha- ja juustuvalik, mida keegi kunagi ei ostnud, kandik kuivanud saiakestega, korv kilesse mähitud puuviljadega, terve seinatäis ajakirju, mida ma vältisin. Ma ei tahtnud lugeda rohkem kui ajalehtede pealkirju. Käisin suure kaarega mööda kõigest, mis oleks võinud minus huvi äratada või teha mind kadedaks või ärevaks. Hoidsin pea maas.

Reva ilmus aeg-ajalt pudeli veiniga minu ukse taha ja käis peale, et võiks mulle seltsi pakkuda. Ta ema oli vähki suremas. See, paljude teiste asjade kõrval, muutis tema nägemise mulle vastumeelseks.

„Kas sa unustasid ära, et ma pidin külla tulema?“ küsis Reva, samal ajal kui minust mööda pugesi ja elutoas tuled põlema pani. „Me rääkisime eile õhtul, mäletad?“